

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра журналістики та реклами

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. п. 9 від «30» 06 2022 р.)

Ректор

 А. А. Мазаракі

ІНФОРМАЦІЙНІ ВІЙНИ / INFORMATION WARS

РОБОЧА ПРОГРАМА / COURSE OUTLINE

освітній ступінь	бакалавр	/	bachelor
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки	/	Social and behavioral sciences
спеціальність	053 Психологія	/	Psychology
освітня програма	Практична психологія	/	Practical psychology

Київ 2022

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ заборонено

Автор: Ірина ГАМОВА, канд. екон. наук., доцент кафедри журналістики та реклами

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри журналістики та реклами 25 травня 2022 року, протокол № 18.

Рецензенти: Діана ФАЙВІШЕНКО, д.е.н., доц.
Наталія ШАПОВАЛОВА, канд. техн. наук, доц.
Наталія ТЕСЛЕНКО, к. філ. наук., доц.
Ірина ЛАЗЕБНА, к.е.н., доцент
Карина ХОРОЛЬСЬКА, заступник декана ФІТ, ДТЕУ
Валентина ЖУЧЕНКО, к.е.н., доцент
Марія НЕЖИВА, к.е.н., доцент

ІНФОРМАЦІЙНІ ВІЙНИ / INFORMATION WARS

РОБОЧА ПРОГРАМА / COURSE OUTLINE

освітній ступінь	бакалавр /	bachelor
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки /	Social and behavioral sciences
спеціальність	053 Психологія /	Psychology
освітня програма	Практична психологія /	Practical psychology

**1. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА
ТЕМАМИ
для спеціальності «Психологія»**

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин/кредитів	з них			
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Походження терміну «інформація» та її властивості	8	2	2	4	СЗ, УД, ТП
Тема 2. Від комунікації до маніпуляції	15	4	4	7	П, УД, Д
Тема 3. Глобалізаційні перетворення в інформаційному суспільстві	8	2	2	4	СЗ, УД, Д
Тема 4. Історичні аспекти теорії та практики інформаційно-психологічного впливу	20	6	6	8	П, УД, Д
Тема 5. Інформаційне протистояння в ході Холодної війни	15	4	4	7	УД, Т, ПР
Тема 6. Війни ХХІ століття	16	4	4	8	СЗ, УД, Д
Тема 7. Основи теорії інформаційної війни	26	8	8	10	СЗ, УД, Д
Тема 8. Інформаційна боротьба	16	4	4	8	УД
Тема 9. Інформаційний простір	16	4	4	8	П
Тема 10. Інформаційна безпека	16	4	4	8	С, СЗ
Тема 11. Масмедіа та тероризм в системі ЗМІ	8	2	2	4	П, ПР
Тема 12. Медіаграмотність та фактчекінг	16	4	4	8	СЗ, П
Разом	180\6	48	48	84	
<i>Підсумковий контроль - екзамен</i>					

Умовні позначення: СЗ – ситуаційне завдання; УД – участь у дискусії; Д – виступ із доповіддю; П – підготовка презентації на запропоновану тему; ПР – письмова робота (підготовка есе, през-релізу, анонсу); ТП – розкриття теоретичного питання; Т- тестові завдання

2. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Результати навчання	Навчальна діяльність*	Робочий час студента, год
1	2	2
<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – сутність термінів «інформація» та «інформаційний шум»; – доступ до інформації та джерела інформації; – відмінність між цифровою нерівністю та інформаційним домінуванням; – форми інформації та її різновиди; – джерела інформації. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостійно опрацьовувати матеріал; – ідентифікувати «інформаційний шум»; – систематизувати та зводити вторинну інформацію у єдину логічно-побудовану 	<p style="text-align: center;">Тема 1. ПОХОДЖЕННЯ ТЕРМІНУ «ІНФОРМАЦІЯ» ТА ЇЇ ВЛАСТИВОСТІ</p> <p style="text-align: center;">Лекція № 1. Інформація – зброя сучасності</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Походження терміну «інформація» та її властивості. 2. <i>Доступ до інформації та джерела інформації.</i> 3. <i>Форми існування інформації та її різновиди.</i> 4. Характеристика поняття «інформаційний шум». 5. Суть цифрової нерівності та інформаційного домінування. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 9 [с. 10-16], 12 [с. 6-130].</i> <i>Додатковий: 25 [с. 9-16], 29 [с. 8-9], 30 [с. 18-90], 31 [с. 145-151], 34 [с. 45-86], 35 [58-62], 36 [с. 58-62].</i> <i>Інтернет-ресурси: 46, 48, 50.</i></p>	2
	<p>Самостійна робота. Вивчення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття</p> <p>Підготувати приклади інформаційного шуму в різних сферах людського життя (у політичній, економічній, соціальній сферах життя). Стисло охарактеризувати кожен приклад та наслідки впливу на інформаційну політику України.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 9 [с. 10-16].</i> <i>Додатковий: 25 [с. 9-16], 29 [с. 8-9], 30 [с. 18-90], 31 [с. 145-151].</i> <i>Інтернет-ресурси: 46, 48, 50.</i></p>	4
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття. Ера інформаційного домінування</p> <p>Підготувати інформацію щодо поширення однієї інформації різними каналами комунікацій. Виявити інфлуенсерів сучасності та фактори їх впливу на цільову</p>	2

*курсивом виділено інтерактивні методи, прийоми навчання

<p>систему.</p>	<p>аудиторію. Питання** 1. Назвіть передумови виникнення терміну «інформація». 2. Перерахуйте властивості інформації та обґрунтуйте кожний. 3. Який є доступ до інформації? 4. Розкрийте джерела інформації. 5. Які є форми існування інформації? 6. Перерахуйте різновиди інформації. 7. Охарактеризуйте поняття «інформаційний шум». 8. Обґрунтуйте поняття «інформаційний резонанс». 9. Розкрийте суть цифрової нерівності та інформаційного домінування.</p>	
<p>Знати: – сутність термінів «комунікації» та «маніпуляції»; – структуру та різновиди комунікацій; – методи та маніпулятивні прийоми; – особливості комунікацій в мережі Інтернет; – маніпулятивні прийоми в соціальних медіа.</p> <p>Вміти: – виявляти маніпулятивні прийоми;</p>	<p>Тема 2. ВІД КОМУНІКАЦІЇ ДО МАНІПУЛЯЦІЇ Лекція № 2. Комунікації – центризм впливу План лекції 1. Поняття та функції комунікації. 2. Структура та різновиди комунікацій. 3. <i>Особливості комунікацій в мережі Інтернет.</i></p> <p>Лекція № 3. Маніпуляції – мова домінування План лекції 1. Суть та походження поняття «маніпуляції». 2. Маніпулятивні прийоми комунікацій. 3. <i>Політичне маніпулювання.</i> 4. Маніпулятивні прийоми в соціальних медіа.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 9 [с. 17-32], 10 [с. 59-73]. Додатковий: 14 [с. 145-149], 15 [с. 25-55], 19 [с. 105-114], 24 [с. 150-280], 25 [с. 15-390], 26 [с. 16-84], 27 [с. 35-137], 28 [с. 25-79], 31 [с. 145-151], 33 [с. 16-33]. Інтернет-ресурси: 47-50, 56-58.</i></p>	<p>4</p>

*курсивом виділено інтерактивні методи, прийоми навчання

<p>– ідентифікувати маніпулятивні прийоми в соціальних медіа; –протидіяти маніпулятивному впливу.</p>	<p>Самостійна робота. Вивчення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття</p> <p>Підготуватися до роботи у парах щодо техніки «перебивання» під час публічних виступів. Тему виступу (до 3 хв.) обрати на свій розсуд, але вона повинна бути актуальною, наприклад: булінг, емансипація і т. д. і 3 питання для перебивання спікера.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 9 [с. 17-32], 10 [с. 59-73]. Додатковий: 14 [с. 145-149], 15 [с. 25-55], 31 [с. 145-151], 33 [с. 16-33]. Інтернет-ресурси: 47-50, 56-58.</i></p>	7
	<p>Практичне заняття. Комунікації та маніпуляції</p> <p>Написати есе на фільм «Dirty Wars 2013» Джеремі Скехілла (посилання: https://zloekino.su/video/641686-Gryaznye_voinyu-Film). Есе має складатися зі вступу, основної частини та висновків. Обсяг – 1 друкований А4 аркуш, шрифт – Times New Roman, кегель – 12, інтервал – 1, поля - 2. Структуру есе надає викладач.</p> <p>Питання**</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сформуйте визначення поняття «комунікації». 2. Які аспекти мають комунікації як обмін інформацією між людьми (або групами)? 3. Виділіть, будь-ласка, функції комунікацій за моделлю Якобсона. 4. Перерахуйте 5 структурних елементів комунікацій. 5. Яку класифікацію комунікацій пропонує В.П. Конецька? 6. Які етапи технологічного оновлення пройшли цифрові технології? 7. Детально охарактеризуйте канали інтернет-комунікацій. 8. Дайте визначення поняття «маніпуляції». 9. У якій праці вперше було висвітлено маніпулятивні прийоми? 10. Що являється об'єктом впливу маніпуляцій? 11. Охарактеризуйте поняття «навіювання». 12. Які основні прийоми використовують для маніпулювання? 13. Вкажіть основні методи політичної пропаганди. 14. Перерахуйте основні методи політичного маніпулювання? 15. В якому році було створено першу соціальну мережу? 16. Детально опишіть поширені маніпулятивні прийоми в соціальних мережах, наведіть приклади. 	4

*курсивом виділено інтерактивні методи, прийоми навчання

<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – сутність поняття «інформаційне суспільство»; – основні складові інформаційного суспільства; – глобалізаційні процеси інформаційному суспільстві; – перспективи розвитку інформаційної політики. 	<p>Тема 3. ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ</p> <p>Лекція № 4. Глобалізаційні перетворення в інформаційному суспільстві</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інформаційне суспільство. Національні інтереси в інформаційній сфері. 2. <i>Глобалізація та її вплив на інформаційну сферу.</i> 3. Перспективи розвитку інформаційної політики. <p>В Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 9 [с. 34-39]. Додатковий: 25 [с. 109-123], 26 [с. 14-24], 37 [с. 35-85]. Інтернет-ресурси: 46-49, 55-57.</i></p>	<p>2</p>
<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – обґрунтовувати складові інформаційного суспільства; – ідентифікувати національні інтереси в інформаційній сфері; – вміти розрізняти національні інтереси в інформаційній сфері. 	<p>Самостійна робота. Вивчення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Провести моніторинг джерел інформації про інформаційне та індустріальне суспільств. Визначити основні моделі, виокремити ознаки інформаційного та індустріального суспільств. Здійснити аналіз спільних та відмінних рис інформаційного та індустріального суспільств, представити у друкованому вигляді до 2 друкованих аркушів формату А-4. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 9 [с. 34-39]. Додатковий: 25 [с. 109-123], 26 [с. 14-24]. Інтернет-ресурси: 55-57.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Знайти інформацію про міжнародні організації зв'язку та інформатизації, членами яких є Україна. Надати перелік організацій та коротко охарактеризувати кожену. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 9 [с. 34-39]. Додатковий: 26 [с. 14-24], 37 [с. 35-85]. Інтернет-ресурси: 46-49.</i></p>	<p>4</p>
	<p>Практичне заняття. Інформаційне суспільство</p> <p>Підготувати таблицю аналізу блогера сучасності (ролик до 3-5 хв.) на достовірність інформації, перевіривши кожне твердження з посиланнями на джерела інформації. У висновках надати зведені дані щодо правдивості даних у відсотковому вираженні.</p>	<p>2</p>

*курсивом виділено інтерактивні методи, прийоми навчання

	<p>Питання**</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Хто запропонував термін «Інформаційне суспільство»? 2. Дайте визначення терміну «Інформаційне суспільство». 3. Чому саме в Японії почався стрімкий розвиток інформаційного суспільства? 4. З чого складається інформаційне суспільство? 5. Вкажіть передумови розвитку інформаційного суспільства? 6. Що таке національні інтереси в інформаційній сфері? 7. Назвіть структурні елементи інформаційного суспільства? 8. Охарактеризуйте детально кожен складову інформаційного суспільства? 9. Обґрунтуйте суть Окінавської Хартії? 10. Що таке глобалізація та з яким словом ототожнюється? 11. Які суб'єкти економічних інтересів стоять за розвитком глобалізації? 12. У чому полягають основні відмінності між поняттями «криза ідентичності» та «ідентичність спротиву»? 13. У чому суть державної інформаційної політики? 14. Вкажіть головні напрями і способи інформаційної політики в Україні? 15. Які основні закони регламентують галузь інформації в Україні? 16. Яким чином визначається розвиток інформаційного середовища? 	
<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – суть поняття «інформаційно-психологічний вплив»; – практик інформаційно-психологічного впливу на противника; – інформаційно-психологічний вплив Наполеона; 	<p>Тема 4. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ</p> <p>Лекція № 5. Інформаційно-психологічний вплив як мистецтво війни</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та особливості інформаційно-психологічного впливу. 2. Формування основ інформаційно-психологічного впливу на противника. 3. Інформаційно-психологічний вплив Наполеона як унікальний феномен. <p>Лекція № 6. Нова ера інформаційно-психологічного впливу</p> <p>План лекції</p>	6

*курсивом виділено інтерактивні методи, прийоми навчання

<p>– відмінність між інформаційно-психологічним впливом і пропагандою; – цілі та завдання інформаційно-психологічного впливу на війська та населення противника у ході першої та другої світових війн; – значення інформаційно-психологічного впливу під час воєнних дій;</p>	<p>1. Інформаційно-психологічний вплив в роки Першої світової війни. 2. Особливості пропаганди фашистської Німеччини в міжвоєнний період.</p> <p style="text-align: center;">Лекція № 7. Війна ідеологій План лекції</p> <p>1. Основні форми інформаційно-психологічного впливу під час Другої світової війни. 2. Історія та практика пропагандистської діяльності Агітпропу СРСР.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 9 [с. 44-61], 10 [с. 5-18]. Додатковий: 23 [с. 15-185]. Інтернет-ресурси: 48-49, 52-57.</i></p>	
<p>– історію та практику пропагандистської діяльності Агітпрому СРСР.</p>	<p>Самостійна робота. Вивчення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття На основі моніторингу інтернет-джерел виділити найбільш ефективні методи введення інформаційно-психологічного впливу на противника сучасності. Обґрунтувати власну думку та навести конкретні приклади, у яких даний метод був ефективним. Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 10 [с. 5-18]. Додатковий: 23 [с. 15-185]. Інтернет-ресурси: 52-57.</i></p>	8
<p>Вміти: – орієнтуватися у основах інформаційно-психологічного впливу на противника; – застосовувати на практиці інформаційно-психологічний вплив.</p>	<p style="text-align: center;">Практичне заняття. Інформаційно-психологічний вплив</p> <p>Навести по два приклади на 1 різновид маніпуляцій в мережі Інтернет. Представити у вигляді презентації. Розкрити суть та причини застосування.</p> <p>Питання**</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перерахуйте основні форми ПІВ у ході Другої світової війни. 2. Які основні завдання ставила перед собою пропаганда фашистської Німеччини? 3. В якому році і чому німецька пропаганда дійшла шаленого успіху? 4. Які тези покладено в основу німецької пропаганди? 5. Які заходи вживав радянський уряд напередодні Другої світової війни для зміцнення 	6

*курсивом виділено інтерактивні методи, прийоми навчання

	<p>апарату спецпропаганди?</p> <p>6. Розкрийте особливості та напрями ведення спецпропаганди СРСР у роки Другої світової війни.</p> <p>7. Розкрийте особливості здійснення інформаційно-психологічного впливу фашистською Німеччиною на території України.</p> <p>8. Сформуйте основні засади радянської пропаганди.</p> <p>9. Які види пропаганди використовувала антигітлерівська коаліція?</p> <p>10. За якими напрямками політоргани здійснювали спецпропаганду?</p> <p>11. Надайте розгорнуті висновки. Порівняйте німецьку та антигітлерівської коаліції пропаганди.</p>	
<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – передумови початку «холодної війни»; – суть та етапи «холодної війни»; – методи та форми «холодної війни»; – відмінність між інформаційним протистоянням між СРСР та США. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – обирати методи та засоби ведення «холодних війн»; – обґрунтовувати методи планування «холодних війн». 	<p style="text-align: center;">Тема 5. ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРОТИСТОЯННЯ В ХОДІ ХОЛОДНОЇ ВІЙНИ</p> <p style="text-align: center;">Лекція № 8. «Холодна війна» - боротьба за домінування на світовій арені</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <p>1. Передумови початку «холодної війни».</p> <p>2. Суть та етапи «холодної війни».</p> <p style="text-align: center;">Лекція № 9. Біполярне інформаційне протистояння</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <p>1. «Холодна війна» як інформаційно-психологічна війна.</p> <p>2. Інформаційне протистояння між СРСР та США.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 9 [с. 64-72], 10 [с. 24-52].</i> <i>Додатковий: 23 [с. 15-185].</i> <i>Інтернет-ресурси: 47-50, 55-57.</i></p>	4
	<p>Самостійна робота. Вивчення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття</p> <p>Підготувати інформацію для усних відповідей до 2 хв. про методи інформаційного протистояння у ході «холодної війни» з боку СРСР та США.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 10 [с. 24-52].</i> <i>Додатковий: 23 [с. 15-185].</i></p>	7

*курсивом виділено інтерактивні методи, прийоми навчання

	<p style="text-align: center;">Практичне заняття. Інформаційні війни</p> <p>Обговорити підготовлені студентами презентації з двома прикладами гарячих війн у ході «Холодної війни» (обсяг - до 10 слайдів). Основні дані: країни-учасники, період проведення, цілі, об'єкти ураження, причини та засоби конфлікту, результати, висновки.</p> <p>Питання**</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте внутрішні та зовнішні причини початку «холодної війни». 2. Надайте ґрунтовні пояснення суті «холодної війни». 3. Що стало тригером початку «холодної війни»? 4. Які методи та форми ведення «холодної війни» застосовувались? 5. Дайте характеристику етапам «холодної війни». 6. Які роки «холодної війни» називають відлигою? 7. Що було головним мотивом «холодної війни»? 8. Які методи інформаційного протистояння застосовувались у ході «холодної війни»? 9. До якого з вищеперерахованих методів можна віднести дезінформацію? 10. Надайте коротку характеристику пропаганди США в роки «холодної війни». 11. Які методи пропаганди застосовувались під час війни в Кореї? 12. Охарактеризуйте пропаганду під час війни у В'єтнамі? 13. Яка теорія взята за основу пропаганди США? 14. Прокоментуйте істотні відмінності інформаційного протистояння між СРСР та США. 15. Які основні тези звинувачень з боку США? 16. Які основні тези звинувачень зі сторони СРСР? 17. Які основні гасла пропаганди США нав'язувались СРСР? 18. Яку основну помилку можна виділити у пропаганді СРСР? 	4
--	--	---

*курсивом виділено інтерактивні методи, прийоми навчання

II	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – сутність поняття «інформаційні війни»; – різновиди та засоби інформаційних війн; – методи ведення інформаційних війн; – етапи здійснення концепції «Вікна Овертона». 	<p>Тема 6. ВІЙНИ ХХІ СТОЛІТТЯ</p> <p>Лекція № 10. Інформаційна війна – зброя масового знищення</p> <p>План лекції</p> <p><i>1. Сутність, предмет та об'єкт інформаційних війн.</i></p> <p><i>2. Види та засоби інформаційних війн.</i></p> <p><i>3. «Вікно Овертона» як основний метод інформаційних війн.</i></p> <p><i>Основний: 9 [с. 76-92], 11 [с. 270-296].</i></p> <p><i>Додатковий: 25 [с. 35-37], 33 [с. 38-45], 41 [с. 23-167], 42 [с. 25-85].</i></p> <p><i>Інтернет-ресурси: 48-50, 55-62.</i></p>	4
	<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – обирати методи та засоби ведення інформаційних війн; – здійснювати інформаційну атаку; – обґрунтовувати методи планування інформаційних війн. 	<p>Самостійна робота. Вивчення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття</p> <p>Підготувати у письмовому вигляді на одному аркуші формату А-4 конкретні приклади про просування глобальних суспільних концепцій (інцест, одностатеві шлюби, хутряні вироби і т.д.) у маси, використовуючи "Вікно Овертона". Розписати детально кожен етап впровадження ідеї у маси, враховуючи поширення інформації за допомогою ЗМІ, науковців тощо у певній країні або у світі.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 9 [с. 76-92], 11 [с. 270-296]. Додатковий: 25 [с. 35-37], 33 [с. 38-45]. Інтернет-ресурси: 48-50, 55-62.</i></p>	8
		<p>Практичне заняття. Інформаційні війни</p> <p>Обговорити підготовлені студентами презентації з двома прикладами інформаційних війн (обсяг-до 15 слайдів). Основні дані: країна-учасник, коротка довідка про країну, період проведення, цілі, об'єкт інформаційної війни, причини інформаційної атаки, засоби інформаційної війни, результати, висновки.</p> <p>Питання**</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Детально опишіть схему здійснення інформаційної війни. 2. Хто і в якій країні вперше запропонував термін інформаційна війна? 3. Дайте визначення терміну інформаційна війна. 	4

*курсивом виділено інтерактивні методи, прийоми навчання

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Наведіть приклад першої інформаційної війни. 5. Що є об'єктом та предметом вивчення дисципліни інформаційної війни? 6. Які елементи входять до складу інформаційної війни? 7. Перерахуйте та охарактеризуйте різновиди інформаційних війн. 8. Обґрунтуйте основні засоби інформаційної війни на людину? 9. Надайте коротку характеристику «Вікна Овертона». Опишіть основні етапи. 10. Які є технології швидкого просування «Вікна Овертона»? 11. У чому полягає суть теорії «фреймінгу»? 12. Детально охарактеризуйте теорію «Agenda-setting» та роль gatekeepers у ній? 13. Опишіть схему здійснення теорії «Agenda-setting». 14. Прокоментуйте основні відмінності між фреймінгом та «Agenda setting». Наведіть приклади. 15. Коротко опишіть теорію «спіраль мовчання». Наведіть приклад. 16. На яких передумовах базується модель поведінки людини? 17. Розкажіть про рекомендації протидії розповсюдженню концепцій у маси за допомогою «Вікна Овертона». 	
<p style="text-align: center;">Знати:</p> <p>– поняття «інформаційна боротьба»;</p> <p>– форми та способи ведення інформаційної боротьби;</p> <p>– технології проведення психологічних, мережевих, радіоелектронних, кібернетичних та гібридних війн;</p>	<p style="text-align: center;">Тема 7. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ</p> <p style="text-align: center;">Лекція № 11. Інформаційна боротьба</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інформаційна боротьба: особливості та структурні елементи. 2. Форми та способи ведення інформаційної боротьби. <p style="text-align: center;">Лекція № 12. Психологічні війни - промивка «мізків»</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть та види психологічних війн. Технологія проведення. 2. Пропаганда – основний інструмент психологічної війни: сучасні методи та прийоми. 	8

*курсивом виділено інтерактивні методи, прийоми навчання

<p>– механізми застосування психологічних, мережевих, радіоелектронних, кібернетичних та гібридних війн; – особливості ведення мережевих та мережевоцентричних війн.</p>	<p style="text-align: center;">Лекція № 13. Мережеві війни. Радіоелектронна боротьба</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мережеві війни та їх особливості. Концепція мережевоцентричної війни. 2. Радіоелектронна боротьба. Технологія проведення. <p style="text-align: center;">Лекція № 14. Кібервійни. Гібридні війни</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кібернетична війна як різновид інформаційної війни. 2. Сучасні гібридні війни: етапи проведення. 	
<p>Вміти: – застосовувати методику інформаційних атак: психологічних, мережевих, радіоелектронних, кібернетичних та гібридних війн.</p>	<p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 9 [с. 93-120], 10 [с. 145-173], 11 [с. 385-409], 13 [с. 25-69]. <i>Додатковий:</i> 18 [с. 10-14], 19 [с. 250-390], 20 [с. 39-105], 25 [с. 80-88], 27 [с. 105-250], 28 [с. 150-220], 30 [с. 120-150], 32 [с. 25-85], 34 [с. 80-95], 35 [с. 150-206], 38 [с. 215-280], 40 [с. 25-45], 42 [с. 25-89], 43 [с. 20-302], 44 [с. 12-89], 45 [с. 8-55]. <i>Інтернет-ресурси:</i> 46-50, 53-62.</p>	
	<p>Самостійна робота. Вивчення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття</p> <p>Підготувати інформацію у вигляді доповіді до 5 хвилин на такі теми (обрати одну), а саме: військова інтервенція в Іраку (2003 р.); інформаційне протистояння у зв'язку з агресією Грузії проти Південної Осетії в 2008 році; роль інформаційних технологій у "помаранчевій" революції (2004-2005 рр.) в Україні; громадянська війна в Сирії та інформаційна війна.</p> <p>Розкрити суть питання: сторони та причини конфлікту, канали поширення інформації, приклади агітаційних матеріалів, результати інформаційної атаки, висловити власну думку з даного питання, надати пропозиції щодо можливого виходу або завершення інформаційного конфлікту/війни.</p>	10

*курсивом виділено інтерактивні методи, прийоми навчання

	<p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 9 [с. 93-120], 10 [с. 145-173], 11 [с. 385-409], 13 [с. 25-69]. <i>Додатковий:</i> 18 [с. 10-14], 19 [с. 250-390], 20 [с. 39-105], 25 [с. 80-88], 27 [с. 105-250], 28 [с. 150-220]. <i>Інтернет-ресурси:</i> 46-50, 53-62.</p>	
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття. Інформаційна боротьба</p> <p>Написати есе на фільм «Полковник Каддафі. Фільм Леонида Млечина» YouTube-каналу «TVCenter» (посилання: https://www.youtube.com/watch?v=Jb1yebaZOcY). Есе має складатися зі вступу, основної частини і висновків. Обсяг – 1 друкований А4 аркуш, шрифт – Times New Roman, кегель – 12, інтервал – 1, поля - 2. У есе має бути висвітлена тезисно суть фільму та розкрита особиста думка щодо причетності США та Росії до війни у Лівії.</p> <p>Навести 6 прикладів методів пропаганди у вигляді картинок, інтерв'ю та коротко охарактеризувати їх.</p> <p>Питання**</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обґрунтуйте появу поняття «інформаційна боротьба» та «інформаційне протиборство». 2. Поясніть істотні відмінності між інформаційною війною та інформаційною боротьбою. 3. Чи вірно ототожнювати поняття «інформаційна боротьба» та «інформаційне протиборство»? 4. Які є ступені інформаційного протиборства? 5. Розкрийте основний зміст інформаційної боротьби у мирний та загрозовий час? 6. Систематизуйте особливості ведення інформаційної боротьби? 7. Яким чином впливають особливості інформаційної інфраструктури на ефективну реалізацію технологій інформаційного впливу? 8. Які основні завдання виконує інформаційна боротьба з початком воєнних дій? 9. Перерахуйте основні функції інформаційного впливу під час інформаційної боротьби? 10. Що входить до складу інформаційної боротьби? 11. Надайте характеристику способам інформаційної боротьби та їх основним 	8

*курсивом виділено інтерактивні методи, прийоми навчання

	<p>категоріям.</p> <ol style="list-style-type: none"> 12. Які є дві групи способів ведення інформаційної боротьби? 13. Охарактеризуйте основні форми ведення інформаційної боротьби? 14. Надайте визначення терміну «психологічна війна». 15. Що містить у собі психологічна війна? 16. У чому суть колеса емоцій Роберта Плутчика? З чого складається емоція? 17. Поясніть феномен емоційної арифметики? 18. На які види поділяється психологічна війна? Надайте коротку характеристику кожному із видів. 19. Які Інтернет-ресурси техніки використовують у ході нейролінгвістичного програмування? 20. Міф чи реальність «феномен 25 кадр»? 21. В якій країні з'явилася перша школа пропаганди? 22. Перерахуйте три основні види пропаганди? 23. Які існують методи пропаганди? 24. Коротко охарактеризуйте історію появи мережевих війн та в чому полягає специфіка їх ведення? 25. Хто запропонував термін «мережеве суспільство» і чому? 26. Обґрунтуйте класифікацію мережевих війн. 27. У чому полягають особливості мережевих війн? 28. Охарактеризуйте суть самосинхронізації. 29. Надайте розгорнуту відповідь щодо ведення мережевоцентричних війн та концепції держави-нації. 30. Детально охарактеризуйте радіоелектронну боротьбу, її основні складові. 31. Розкажіть про історію формування радіоелектронної боротьби. 32. Вкажіть причини та передумови появи кібервійн? 33. Назвіть перший випадок міждержавної кібервійни? 34. Скільки аспектів можна виділити в кібервійні? 35. Що таке кіберзлочинність та які є види кіберпорушень? 36. Які існують види кібератак? 	
--	---	--

*курсивом виділено інтерактивні методи, прийоми навчання

	<p>37. Які засоби відносяться до кіберзброї? Перерахуйте їх.</p> <p>38. Обґрунтуйте особливості ведення гібридних війн та які є типові компоненти?</p> <p>39. Наведіть приклади гібридних війн з античності до другої половини ХХ століття.</p> <p>40. Виділіть основні приклади гібридних війн, які змінили хід історії.</p> <p>41. Перерахуйте етапи проведення гібридної війни.</p> <p>42. З чого складається гібридна війна?</p>	
<p>Знати:</p> <p>– поняття «інформаційне сегментування», «інформаційний тиск», «спеціальні інформаційні операції»;</p> <p>– типологізацію спеціальних інформаційних операцій;</p> <p>– особливості проведення спеціальних інформаційних операцій;</p> <p>– методику та засоби проведення спеціальних інформаційних операцій.</p> <p>Вміти:</p> <p>– ідентифікувати механізми та інструменти</p>	<p style="text-align: center;">Тема 8. ІНФОРМАЦІЙНА БОРОТЬБА</p> <p style="text-align: center;">Лекція № 15. Сценарії проведення спеціальних інформаційних операцій</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть понять «інформаційне сегментування» та «інформаційний тиск». Інформаційний лобізм. 2. Сутність та етапи спеціальних інформаційних операцій. 3. <i>Спеціальні інформаційні операції на особу, яка ухвалює рішення.</i> 4. <i>Сценарії впливу на великі маси людей.</i> <p style="text-align: center;">Лекція № 16. Методи досліджень та проведення спеціальних інформаційних операцій</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи досліджень спеціальних інформаційних операцій. 2. Методи проведення спеціальних інформаційних операцій. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 9 [с. 121-132], 11 [с. 270-296], 13 [с. 95-164].</i> <i>Додатковий: 17 [с. 45-250], 25 [с. 173-175], 28 [с. 208-265], 40 [с. 12-67], 42 [с. 25-85].</i> <i>Інтернет-ресурси: 48-50, 55-62.</i></p>	4

*курсивом виділено інтерактивні методи, прийоми навчання

<p>проведення спеціальних інформаційних операцій; – обирати інформаційний привід згідно цілей та завдань інформаційної операції.</p>	<p>Самостійна робота. Вивчення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття</p> <p>Дослідити та проаналізувати директиву міністерства США «Об'єднана доктрина інформаційних операцій» (1998 р.). Виділити важливі пункти та надати стисло характеристику документа до 5 хвилин.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 9 [с. 121-132], 13 [с. 95-164]. Додатковий: 17 [с. 45-250], 42 [с. 25-85]. Інтернет-ресурси: 48-50, 55-62.</i></p>	8
	<p>Практичне заняття. Спеціальні інформаційні операції</p> <p>Знайти 2 приклади спеціальних інформаційних операцій в електронних та друкованих джерелах. Підготувати у друкованому вигляді для усного опитування до 5 хвилин. Основні дані: країни-учасники, період проведення, цілі, об'єкт, причини інформаційної атаки, засоби спеціальної інформаційної операції, результати, висновки.</p> <p>Питання**</p> <ol style="list-style-type: none"> Надайте визначення терміну «інформаційне сегментування» та наведіть приклад. Обґрунтуйте появу поняття «інформаційний тиск», наведіть приклад та охарактеризуйте різновиди. Чи є інформаційний лобізм легальним методом? Розкрийте поняття «спеціальні інформаційні операції» та схему здійснення. Охарактеризуйте спеціальні інформаційні операції на особу, яка ухвалює рішення. Розкрийте основний зміст сценаріїв впливу на великі маси людей. Які виділяють класичні методи аналізу СІО? За якими критеріями здійснюється перевірка СІО згідно аналізу Лассуела? Стисло охарактеризуйте метод Дж. Джовет і В. О'Доннела? У чому полягає суть методу аналізу пропаганди SCAME? Як здійснюється аналіз каналів пропагандистського впливу? Обґрунтуйте основні методи проведення СІО? Охарактеризуйте перші два методи. Які є форми диверсифікації громадської думки? Яким чином здійснюється психологічний вплив? Який вплив має поширення чуток на маси та їх різновиди 	4

*курсивом виділено інтерактивні методи, прийоми навчання

<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – суть та значення понять «інформаційний простір» та «інформаційний суверенітет»; – особливості використання інформаційної зброї; – складові інформаційного простору та інформаційного суверенітету; – об'єкти ураження інформаційної зброї; – складові електронного суверенітету держави. 	<p style="text-align: center;">Тема 9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР</p> <p style="text-align: center;">Лекція № 17. Інформаційний суверенітет та інформаційна зброя</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інформаційний простір та інформаційний суверенітет. 2. Інформаційна зброя та технології її використання. <p style="text-align: center;">Лекція № 18. Цифровий суверенітет</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Цифровий суверенітет держави.</i> 2. <i>Методи реструктуризації інформаційного простору.</i> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 9 [с. 134-142], 10 [с. 43-90], 11 [с. 385-409], 13 [с. 95-164].</i> <i>Додатковий: 14 [с. 160-166], 19 [с. 115-189], 21 [с. 30-110], 38 [с. 150-290], 41 [с. 120-250].</i> <i>Інтернет-ресурси: 48-50, 55-62.</i></p>	4
<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – застосовувати інформаційну зброю; – протистояти електронним атакам на суверенітет держави; – застосовувати та виявляти методи реструктуризації інформаційного 	<p>Самостійна робота. Вивчення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття</p> <p>Підготувати інформацію щодо інформаційних відносин між Україною та будь-якою іншою країною у вигляді презентації до 5 слайдів з посиланнями на джерела інформації. Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 9 [с. 134-142], 11 [с. 385-409], 13 [с. 95-164].</i> <i>Додатковий: 14 [с. 160-166], 19 [с. 115-189], 21 [с. 30-110], 38 [с. 150-290], 41 [с. 120-250].</i> <i>Інтернет-ресурси: 48-50, 55-62.</i></p>	8
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття. Інформаційний простір</p> <p>Дослідити законодавчу базу України та дати характеристику законам, які регулюють інформаційний простір та інформаційний суверенітет України. Детально охарактеризувати дії держави при порушенні інформаційного простору та</p>	4

*курсивом виділено інтерактивні методи, прийоми навчання

<p>простору.</p>	<p>інформаційного суверенітету. Підготуватися до усного опитування до 5 хвилин. Питання** 1. Охарактеризуйте поняття інформаційний простір та його структуру. 2. Надайте розгорнуту відповідь щодо трактування поняття інформаційний суверенітет. 3. У чому полягає основна відмінність між інформаційним простором та суверенітетом? 4. Стисло охарактеризуйте поняття інформаційна зброя та її різновиди. 5. Які права має національний уряд у цифровій сфері? 6. У чому полягає основне призначення цифрового суверенітету? 7. Перерахуйте основні складові цифрового суверенітету та коротко їх охарактеризуйте. 8. З чого складається інформаційний суверенітет? 9. Перерахуйте основні методи реструктуризації інформаційного простору.</p>	
<p style="text-align: center;">Знати:</p> <p>– суть та значення інформаційної безпеки; – об'єкти та загрози інформаційної безпеки; – законодавче регулювання інформаційної безпеки в Україні та світі; – стратегії та моделі контрпропагандистської кампанії; – засоби та методи інформаційного контролю.</p> <p style="text-align: center;">Вміти:</p> <p>– застосовувати засоби протидії інформаційним</p>	<p style="text-align: center;">Тема 10. ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА Лекція № 19. Інформаційна безпека План лекції</p> <p>1. Суть та значення інформаційної безпеки. Інформаційний контроль. 2. Об'єкти інформаційної безпеки в Україні. 3. Загрози інформаційній безпеці.</p> <p style="text-align: center;">Лекція № 20. Контрпропаганда План лекції</p> <p>1. Контрпропаганда як комплекс заходів. 2. Моделі та стратегії контрпропагандистської кампанії.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 9 [с. 143-155], 10 [с. 43-90], 11 [с. 155-173], 13 [с. 95-164].</i> <i>Додатковий: 19 [с. 115-189], 21 [с. 30-110], 26 [с. 268-278], 35 [с. 130-210], 38 [с. 210-280], 41 [с. 120-250].</i> <i>Інтернет-ресурси: 48-50, 55-62.</i></p>	4

*курсивом виділено інтерактивні методи, прийоми навчання

<p>атакам; – вирізняти контрпропагандистські кампанії; – виявляти оптимальні рішення щодо здійснення інформаційного контролю; – оцінювати та підводити підсумки контрпропагандистської кампанії.</p>	<p>Самостійна робота. Вивчення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття</p> <p>Підготувати 2 приклади контрпропаганди для усного опитування до 5 хвилин. Відповівши на запитання: цілі, об'єкт, модель та наслідки контрпропагандистської кампанії. Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 9 [с. 143-155], 13 [с. 95-164]. Додатковий: 19 [с. 115-189], 21 [с. 30-110], 26 [с. 268-278], 35 [с. 130-210], 38 [с. 210-280], 41 [с. 120-250]. Інтернет-ресурси: 48-50, 55-62.</i></p>	8
	<p>Практичне заняття. Інформаційна безпека та контрпропаганда</p> <p>Підготувати доповідь для усного опитування до 5 хвилин про миротворчі організації, які відповідають за інформаційну безпеку в Україні та світі. Охарактеризувати принципи роботи, мету та яку роль відіграють дані організації для країни та суспільства зокрема.</p> <p>Питання**</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте суть поняття, мету та різновиди інформаційної безпеки. 2. Який з різновидів інформаційної безпеки є найважливішим і чому? 3. У чому полягає суть інформаційного контролю? 4. Перерахуйте об'єкти інформаційної безпеки в Україні. 5. Що входить до складу інформаційної безпеки? 6. Перерахуйте основні інформаційні загрози національній безпеці. 7. Які є різновиди інформаційних загроз? 8. Охарактеризуйте детально різновиди кіберзагроз. 9. Охарактеризуйте суть поняття та завдання контрпропаганди. 10. Які є різновиди контрпропаганди? Розкажіть про основні прийоми. 11. Яким чином розробляються моделі контрпропагандистської кампанії? 12. Які є стратегії контрпропаганди? 13. Перерахуйте ефективні стратегії контрпропаганди. 	4

*курсивом виділено інтерактивні методи, прийоми навчання

<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – функції масмедійних гравців; – прийоми використання ЗМІ в інформаційних війнах; – визначення «медіатероризм» та антитерористичної пропаганди; – засоби розповсюдження інформації в ЗМІ. 	<p style="text-align: center;">Тема 11. МАСМЕДІА ТА ТЕРОРИЗМ В СИСТЕМІ ЗМІ Лекція № 21. Масмедіа та медіатероризм План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Масмедійні гравці. Джерело поширення інформації – ЗМІ. 2. Використання ЗМІ в спеціальних інформаційних операціях. 3. <i>Прийоми використання ЗМІ в інформаційних війнах.</i> 4. <i>Медіа й тероризм: подвійна дилема.</i> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 9 [с. 157-164], 10 [с. 114-134], 11 [с. 420-443], 13 [с. 95-164].</i> <i>Додатковий: 14 [с. 130-142], 19 [с. 115-189], 25 [с. 206-221], 30 [с. 250-380], 33 [с. 76-133], 40 [с. 25-65].</i> <i>Інтернет-ресурси: 46-50, 55-62.</i></p>	2
<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розробляти антитерористичну програму; – обирати джерело поширення інформації згідно поставлених цілей; 	<p>Самостійна робота. Вивчення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття</p> <p>Знайти інформацію про етапи підготовки до терористичних акцій та виявити роль ЗМІ при розповсюдженні інформації. Дослідити дієві засоби ЗМІ поширення інформації та закони, які регулюють тероризм, обґрунтувати власну думку.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 9 [с. 157-164], 10 [с. 114-134], 13 [с. 95-164].</i> <i>Додатковий: 14 [с. 130-142], 19 [с. 115-189].</i> <i>Інтернет-ресурси: 46-50, 55-62.</i></p>	4
<ul style="list-style-type: none"> – використовувати ЗМІ в інформаційних операціях та інформаційних війнах. 	<p style="text-align: center;">Практичне заняття. Масмедіа та медіатероризм</p> <p>Написати есе на фільм «Картковий будинок», виокремивши основні маніпулятивні прийоми з конкретними прикладами з фільму. Есе має складатися зі вступу, основної частини і висновків. Обсяг – 1 друкований А4 аркуш, шрифт – Times New Roman, кегель – 12, інтервал – 1, поля - 2.</p> <p>Питання**</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте суть поняття та походження медіа. 	2

*курсивом виділено інтерактивні методи, прийоми навчання

	<p>2. У чому полягає істотна різниця між масмедіа та ЗМІ? 3. Які є різновиди масмедіа? Охарактеризуйте суть правила «8С». 4. Перерахуйте механізми впливу ЗМІ на громадську думку. 5. Яким чином відбувається процес формування суспільної думки? 6. Що таке коментар з точки зору впливу на суспільну думку? 7. Які є чотири типи деривацій? 8. Які є прийоми використання ЗМІ в інформаційних війнах? 9. Як непомітно «задушити» небажану тему? 10. Як м'яко «переламати» небажану тему? 11. Як непомітно підмінити тему? 12. Які загрози є у поєднанні медіа та тероризму? 13. Що таке тероризм та його різновиди? 14. Розкажіть про перший випадок медіа-тероризму. Короткі відомості про подію.</p>	
<p>Знати: – методи боротьби в інформаційному просторі; – різновиди інструментів протидії та впливу в інформаційному просторі; – поняття «інформаційна симетрія» та «інформаційна асиметрія»; – методіку застосування асиметричної</p>	<p style="text-align: center;">Тема 12. МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ТА ФАКТЧЕКІНГ Лекція № 22. Інформаційні методи боротьби та інформаційна симетрія/асиметрія План лекції</p> <p>1. Класифікація методів боротьби в інформаційному просторі. 2. Інформаційна симетрія та асиметрія.</p> <p style="text-align: center;">Лекція № 23. Медіаграмотність та фактчекінг План лекції</p> <p><i>1. Медіаграмотність як інструмент протистояння в інформаційному просторі.</i> <i>2. Фактчек – цит від дезінформації.</i></p> <p><i>Основний: 9 [с. 166-179], 10 [с. 202-222], 11 [с. 344-377], 13 [с. 95-164].</i> <i>Додатковий: 14 [с. 145-154], 16 [с. 55-115], 25 [с. 206-221], 28 [с. 250-380], 33 [с. 154-182], 40 [с. 25-65].</i> <i>Інтернет-ресурси: 46-50, 55-62.</i></p>	4

*курсивом виділено інтерактивні методи, прийоми навчання

<p>інформаційної зброї; – суть інструментів протидії в інформаційному просторі, а саме: «міфологізація», «приєднання», «детальне спростування»; – основи медіаграмотності та проведення фактчекінгу; – застосування асиметричної та симетричної інформаційної зброї.</p>	<p>Самостійна робота. Вивчення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття</p> <p>Придумати портрет політичного лідера, якого не вистачає сучасності, детально охарактеризувати його зовнішній вигляд, написати автобіографію, придумати політичну партію. Дослідити його політичних опонентів, здійснивши фактчекінг їх виступів, розглянути основні канали комунікацій. Запропонувати політичні маніпуляції/прийоми пропаганди, які може використовувати ваш кандидат у своїй передвиборчій діяльності, виокремивши цільову аудиторію, очікувані результати. Розробити маніпулятивні прийоми в соціальних медіа та просування певної концепції за допомогою «Вікна Овертона». Розробити лінію контрпропаганди вашого кандидата. Надати розгорнуті висновки та пропозиції. Підготувати у вигляді презентації, захист до 15 хвилин.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 9 [с. 166-179], 10 [с. 202-222], 11 [с. 344-377], 13 [с. 95-164]. <i>Додатковий:</i> 14 [с. 145-154], 16 [с. 55-115], 25 [с. 206-221], 28 [с. 250-380], 33 [с. 154-182], 40 [с. 25-65]. <i>Інтернет-ресурси:</i> 46-50, 55-62.</p>	8
<p>Вміти: – відрізнити фактор візуального домінування від тематичного; – виявляти основні відмінності між методами боротьби та інструментами протидії та впливу в інформаційному просторі; – застосовувати фактор</p>	<p>Практичне заняття. Методи боротьби в інформаційному просторі</p> <p>На основі моніторингу інтернет-джерел дослідити інструменти протидії в інформаційному просторі. Детально розглянути «міфологізація», «приєднання», «детальне спростування», розкривши суть даних інструментів протидії. Підготуватися до усного опитування до 5 хвилин. Підготуватися фактчекінг.</p> <p>Питання**</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте суть методів інформаційної боротьби таких як: фактор еквівалентності, фактор соціального середовища та фактор домінування форми. 2. У чому полягають істотні відмінності між факторами візуального та тематичного домінувань? 3. Перерахуйте та розкрийте суть методів, результативність яких залежить від якісного аналізу аудиторії. 4. На вашу думку, якими спільними ознаками фактор невідповідності власної та чужої комунікації пов'язаний з фактором переведення в дію? 	4

*курсивом виділено інтерактивні методи, прийоми навчання

<p>візуального тематичного домінування практичну діяльність; – розрізняти асиметричну симетричну інформаційні зброї.</p>	<p>та у та</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Чому фактор спростування контраргументів та фактор розбіжності візуальних і вербальних повідомлень результативніше застосовувати в симбіозі? 6. Обґрунтуйте суть інформаційної симетрії. Наведіть приклади у політичній, комерційній та приватній сферах. 7. Коротко охарактеризуйте асиметричний характер інформаційної зброї. Наведіть приклади у політичній, комерційній та приватній сферах. 8. Розкрийте суть циклу прийняття рішення СОРД? 9. Чи погоджуєтесь Ви з твердженням: чим сильніший супротивник, тим більш асиметричною має бути інформаційна дія, що здійснюється проти нього. Обґрунтуйте свою думку. 10. Охарактеризуйте поняття «медіаграмотність» використовуючи асоціативні слова. 11. Перерахуйте «індикатори» маніпуляцій. Наведіть приклади. 12. Яку роль відіграє критичне мислення при сприйнятті інформації? 13. Обґрунтуйте ключові питання для аналізу медіатекстів? 14. Розкрийте суть фактчекінгу та охарактеризуйте основні смислові блоки. 15. Перерахуйте та розкажіть про правила фактчекінгу. 16. Які є авторитетні ресурси для перевірки інформації у світі та в Україні? 17. Охарактеризуйте професію «спіндоктора» та його основні функціональні обов'язки. 18. Сформулюйте основні засади ролі тригера в інформаційних війнах. 	
Усього		180

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ:

Нормативно-правові акти

1. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-ХІІ –ВР.
2. Закон України «Про державну таємницю» від 21.01.1994 № 3855-ХІІ–ВР.
3. Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» від 05.07.1994 № 80/94–ВР.
4. Закон України «Про затвердження Концепції технічного захисту інформації в Україні» від 08.10.1997 № 1126–ВР.
5. Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 04.02.1998 № 74/98–ВР.
6. Закон України «Про телекомунікації» від 18.11.2003 № 1280-IV–ВР.
7. Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» від 09.01.2007 № 537-V–ВР.
8. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про інформацію» та Закону України «Про доступ до публічної інформації» від 27.03.2014 № 1170-VII–ВР.

Основний

9. Гамова І.В. Інформаційні війни: підручник/ І.В. Гамова. – Київ: Держ. Торг.-екон. ун-т, 2022. – 184 с.
10. Курбан О.В. Сучасні інформаційні війни в мережевому он-лайн просторі: навч. посіб. / О.В. Курбан. – Київ: ВІКНУ, 2016. - 286 с.
11. Почепцов Г.Г. Сучасні інформаційні війни: навч. посіб. / Г.Г. Почепцов. – К.: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2015. – 498 с.
12. *Правове забезпечення інформаційної діяльності в Україні: навч. посіб./ В.О. Горобцов, А.В. Колодюк, Б.А. Кормич, Т.А. Костецька; За ред.: Ю.С.Шемшученка, І.С.Чижа. – К.: Юридична думка, 2006. – 378с. (екз. 6 в бібліотеці ДТЕУ).*
13. *Шило С. Г. Інформаційні системи та технології: навч. посіб. / С. Г. Шило, Г. В. Щербак, К. В. Огурцова. – Харків : ХНЕУ, 2013. – 219 с. (екз. 1 в бібліотеці ДТЕУ).*

Додатковий

14. Бакка Т. В. Інтегрований курс «Громадянська освіта» (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закладів загальної середньої освіти / Бакка Т. В., Марголіна Л. В., Мелещенко Т. В. — К. : УОВЦ "Оріон", 2018. — 240 с.

15. Бернейс Е. Пропаганда. / Е. Бернейс. – К.: ВД «Сварог», 2020. – 128 с.
16. Гороховський О. М. Фактчек як тренд розслідувань: можливості та перспективи: практичний посібник / О. М. Гороховський. – Дніпро: ЛІРА, 2017. – 133 с.
17. Золотухін Д. Ю. #Біла книга спеціальних інформаційних операцій проти України 2014 – 2018/Д. Ю. Золотухін. – К., 2018. – 384 с.
18. Золотухин Д. Информационные войны, или Как выйти победителем в эпоху дезинформации / Д. Золотухин. - Киев, 2014. - № 4 (145). – С. 10-14.
19. Інформаційна безпека (соціально-правові аспекти): Підручник / Остроухой Б. В., Петрик Б. М., Присяжнюк М. М. та ін.; за заг- ред. Є. Д. Скулиша. - К- : КНТ, 2010. - 776 с.
20. Інформаційні війни у соціальних он-лайн мережах: [монографія] / О.В. Курбан. – К. : Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. – 392 с.
21. Інформаційні операції та безпека суспільства: загрози, протидія, моделювання: монографія / В. П. Горбулін, О. Г. Додонов, Д. В. Ланде. – К.: Інтертехнологія, 2009. – 164 с.
22. Інформаційні впливи: роль у суспільстві та сучасних воєнних конфліктах / П.С. Прибутько, І.Б. Лук'янець. – К.: Вид. ПАЛИВОДА, 2007. – 252 с.
23. Історія інформаційно-психологічного протиборства: підруч. / [Я. М. Жарков, Л. Ф. Компанцева, В. В. Остроухов, В. М. Петрик, М. М.Присяжнюк, Є. Д. Скулиш]; за заг. ред. д.ю.н., проф., засл. юриста України Є. Д. Скулиша. – К. : Наук.-вид. відділ НА СБ України, 2012. – 212 с.
24. Карпчук Н.П. Міжнародна інформація та суспільні комунікації: навч. посібник. / Н.П. Карпчук. – Луцьк. 2018. – 514 с.
25. Кіслов Д.В. Інформаційні війни: монографія / Д.В. Кіслов. — К.: КНТЕУ, 2013. – 299 с. (екз. 29 в бібліотеці ДТЕУ).
26. Кіслов Д.В. Політична безпека масових комунікацій: монографія / Д.В. Кіслов. – Київ: Леся, 2010. – 207 с. (екз. 2 в бібліотеці ДТЕУ).
27. Кулеба Д. Війна за реальність. Як перемагати у світі фейків, правд і спільнот. / Д. Кулеба. – К.: Книголав, 2022. – 384 с.
28. Померанцев П. Це не пропаганда. Подорож на війну проти реальності. / П. Померанцев. – К.: Yakaboo Publishing, 2020. – 288 с.
29. Потережник О. Джерела інформації: [інформація та історія реклами] / О. Побережник. // Історія України. - Київ, 2014. – № 7 (815). – С. 8-9.
30. Почепцов Г. Токсичний інфопростір. / Г. Почепцов. – К. Vivat, 2021. – 384 с.
31. Примаков К. Поняття та ознаки адміністративно-правового регулювання у сфері масової інформації в Україні / К. Примаков // Підприємництво, господарство і право. - Київ, 2016. - № 11. - С. 145-151.

32. Ранфельдт Д. Мережеві і мережні війни. Майбутнє терору, злочинності та бойових дій. / Д. Ранфельдт, Д. Арквілла – К.: Києво-могилянська академія, 2005. – 352 с.
33. Різун В. В. Теорія масової комунікації: підруч. для студ. галузі 0303 “журналістика та інформація” / В.В. Різун.— К.: Видавничий центр “Просвіта”, 2008.— 260 с.
34. Сенченко М.І. Інформаційно-мережеві війни: теорія, моделі, алгоритми. / М.І. Сенченко. – К.: КВІЦ, 2017. – 332 с.
35. Сідак В. Мораль і безпека особи, нації, держави: історико-філософські нариси: монографія / В. Сідак, І. Валько. – Київ: АПН України, 2001. – 221с. (екз. 1 в бібліотеці ДТЕУ).
36. Сопілко І. Модерні тенденції правового регулювання державної інформаційної політики в Україні / І. Сопілко // Підприємництво, господарство і право. – Київ, 2014. – № 3 (219). – С. 58-62.
37. Тенденції впливу глобального інформаційного середовища на соціокультурну сферу України / [О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик та ін.]; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2013. – 197 с.
38. Фармагей О.І. Інформаційна безпека. / О.І. Фармагей, В.В. Остроухов, М.М. Присяжнюк, М.М. Чеховська та ін. – К.: Ліра-К., 2021. – 412 с.
39. Шкляр Л. Політика війни як спосіб існування російських імперій ХХ - початку ХХІ століть / Л. Шкляр. // Зовнішні справи. Політика і час. - Київ, 2015. – № 1. – С. 6-11.
40. Floridi L., Mariarosaria T. The ethics of Information Warfare. / L. Floridi, T. Mariarosaria. – Springer International Publishing, 2014. – 85 p.
41. Jones A., Kovacich Gerald L. Global Information Warfare: The New Digital Battlefield, Second Edition. / A. Jones, Gerald L. Kovacich. – Auerbach Publications, 2015. – 363 p.
42. Taddeo M. Information Warfare: a Philosophical Perspective. / M. Taddeo. – Philosophy and Technology. 2012. – 120 p.
43. Ventre D. Cyberwar and Information Warfare. / D. Ventre. – Wiley, 2011. – 448 p.
44. Winterfeld S., Andress J. The Basics of Cyber Warfare: Understanding the Fundamentals of Cyber Warfare in Theory and Practice. / S. Winterfeld, J. Andress. – Elsevier. 2013. – 150 p.
45. 2017 Cyber Attack Deterrence: Defense Science Board (DSB) Task Force on Cyber Deterrence / U.S. Government, U.S. Military, Department of Defense (DoD). – Progressive Management, 2016. – 67 p.

Інтернет-ресурси

46. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал. [Електронний ресурс]. – 2022. – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua>.

47. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України. Офіційний веб-портал. [Електронний ресурс]. – 2022. – Режим доступу: <https://cip.gov.ua>.
48. Інститут масової інформації. Офіційний веб-портал. [Електронний ресурс]. – 2022. – Режим доступу: <https://www.imi.org.ua>.
49. Інтерфакс-Україна: інформаційне агенство [Електронний ресурс]. – 2022. – Режим доступу: <https://ua.interfax.com.ua/>
50. Міністерство інформаційної політики України. [Електронний ресурс]. – 2022. – Режим доступу: <http://mir.gov.ua>.
51. ОБСЄ. [Електронний ресурс]. – 2022. – Режим доступу: <http://www.osce.org>.
52. Око планети. Новини, аналітика, інформація. [Електронний ресурс]. – 2022. – Режим доступу: <https://oko-planet.su/politik/politwar>.
53. Організація об'єднаних націй. [Електронний ресурс]. – 2022. – Режим доступу: <http://www.un.org/index.html>.
54. Радіо свобода. [Електронний ресурс]. – 2022. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org>.
55. Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ». Офіційний веб-портал. [Електронний ресурс]. – 2022. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua>.
56. Урядовий портал. [Електронний ресурс]. – 2022. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk>.
57. Центр стратегічних комунікацій. Офіційний веб-портал. [Електронний ресурс]. – 2022. – Режим доступу: <https://spravdi.gov.ua>.
58. Center for Information Warfare Training. [Electronic resource]. – 2022. – Access mode: <http://www.netc.navy.mil>.
59. Digital-маркетинг в бізнесі: 13 каналів просування і огляд їх переваг. [Електронний ресурс]. / MarketingGamers. - 2017. - Режим доступу: <http://kirulanov.com/13-kanalov-prodvijeniya-digital-marketing-v-biznese>.
60. LB.ua. [Electronic resource]. – 2022. – Access mode: <https://ukr.lb.ua>.
61. NATO. [Electronic resource]. – 2022. – Access mode: <http://www.nato.int/nato-welcome/index.html>.
62. The Information Warfare Site. [Electronic resource]. – 2022. – Access mode: <http://www.iwar.org.uk>.

* Курсивом виділені назви видань, які знаходяться в бібліотеці ДТЕУ.